

EURÓPSKA
KOMISIA

V Štrasburgu 16. 4. 2019
COM(2019) 186 final

ANNEXES 1 to 2

PRÍLOHY

k

**OZNÁMENIU KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, EURÓPSKEJ RADE,
RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU
A VÝBORU REGIÓNOV**

Efektívnejšie rozhodovanie v sociálnej politike:

**Identifikácia oblastí, kde by sa mal posilniť prechod na hlasovanie kvalifikovanou
väčšinou**

Príloha 1: Historický prehľad

Zo zmlúv EÚ vyplýva pre EÚ sociálne poslanie. Bolo to tak už na samom začiatku, hoci konkrétne právne predpisy EÚ sa tvorili postupne. Sociálna politika v širšom zmysle vznikla ako prostriedok na zabezpečenie integrácie trhu a stal sa z nej nástroj, ktorého účelom je samotné dosahovanie sociálnych prostriedkov. V priebehu 60 rokov európskej integrácie sa sociálna politika stáva pre EÚ čoraz dôležitejšou, čo sa odzrkadľuje v každej revízii zmluvy.

V rámci **Rímskej zmluvy** (1957) ostalo množstvo právomocí sociálnej politiky mimo rozsahu pôsobnosti opatrení Spoločenstva, ktorý bol obmedzený na presadzovanie úzkej spolupráce medzi členskými štátmi s podporou z Európskeho sociálneho fondu. Komisia mohla vydávať stanoviská týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Zmluvou sa stanovil voľný pohyb pracovníkov a stanovila sa povinnosť prijať opatrenia na koordináciu sociálneho zabezpečenia. V týchto oblastiach sa rozhodnutia prijímali jednomyseľne v Rade, pričom Parlament pri rozhodovaní nezohrával nijakú úlohu.

Sociálna politika vznikla v rámci **Jednotného európskeho aktu** v roku 1986 vytvorením možnosti prijať minimálne požiadavky na ochranu bezpečnosti a zdravia pracovníkov, pričom Rada uznávala kvalifikovanou väčšinou v spolupráci s Parlamentom.

Rozsah činností EÚ v oblasti sociálnej politiky sa rozšíril v roku 1992 sociálnym protokolom **Maastrichtskej zmluvy** a odvtedy zostal vo významnej miere nezmenený. Sociálnym protokolom sa stanovilo **hlasovanie kvalifikovanou väčšinou** o:

- pracovných podmienkach,
- informovaní pracovníkov a konzultáciách s nimi,
- rovnakých príležitostiach pre mužov a ženy a
- integrácii osôb vylúčených z pracovného trhu.

Protokolom sa Rade poskytla možnosť hlasovať **jednomyseľne** o otázkach, ktoré sa týkajú:

- sociálneho zabezpečenia a sociálnej ochrany pracovníkov,
- prepúšťania,
- zastupovanie a kolektívna ochrana záujmov pracovníkov a zamestnávateľov vrátane spolurozhodovania a
- podmienok zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín s oprávneným pobytom v EÚ.

V posledných uvedených oblastiach sa vyžadovala konzultácia s Parlamentom (toto je v súčasnosti mimoriadny legislatívny postup). Osobitne sa tak **vylúčili**:

- odmena,
- právo združovať sa,
- právo na štrajk a
- právo na výluky.

Protokol bol začlenený do **Amsterdamskej zmluvy** v roku 1997, pričom sa ním vytvorili ustanovenia uplatniteľné vo všetkých členských štátoch a stanovil sa základ pre súčasnú

hlavu X ZFEÚ. Vytvoril sa tak nový právny základ na boj proti diskriminácii, ktorý dodnes zostáva nezmenený: V článku 13 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva (súčasný článok 19 ods. 1 ZFEÚ) sa uvádzalo, že Rada môže na návrh Komisie a po porade s Európskym parlamentom prijať vhodné opatrenia na boj proti diskriminácii na základe pohlavia, rasy alebo etnického pôvodu, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia alebo sexuálnej orientácie.

Zmluvou z Nice sa v roku 2001 do článku 137 [v súčasnosti v článku 153 ods. 1 písm. j) a k) ZFEÚ] vložili dve nové oblasti spolupráce, čím Únia získala právomoc podporovať a dopĺňať činnosti členských štátov v oblastiach:

- boja proti sociálnemu vylúčeniu a
- modernizácie systémov sociálnej ochrany.

V zmluve sa neuvádzala právomoc prijímať smernice, ktorými by sa v týchto oblastiach stanovili minimálne normy¹. Zmluvou sa takisto nezmenili ani existujúce požiadavky jednotnosti v oblasti sociálnej politiky, zaviedla sa však **osobitná premost'ovacia doložka** (v súčasnosti v článku 153 ods. 2 ZFEÚ).

V **Lisabonskej zmluve** (ktorá nadobudla účinnosť 1. decembra 2009) sa vytýčil cieľ Únie vytvoriť sociálne trhové hospodárstvo s vysokou konkurencieschopnosťou. Prijímanie opatrení týkajúcich sa koordinácie **sociálneho zabezpečenia v súvislosti s voľným pohybom pracovníkov** (článok 48 ZFEÚ) sa stalo predmetom hlasovania kvalifikovanou väčšinou a riadneho legislatívneho postupu namiesto jednotného hlasovania.

Požiadavky jednotnosti a konzultácie s Parlamentom sa zachovali v oblastiach uvedených ďalej [v súčasnosti sa na ne vzťahuje článok 153 ods. 1 písm. c), d), f) a g) a článok 19 ZFEÚ]:

- sociálne zabezpečenie a sociálna ochrana pracovníkov (s výnimkou cezhraničných situácií),
- prepúšťanie,
- zastupovanie a kolektívna ochrana záujmov pracovníkov a zamestnávateľov vrátane spolurozhodovania,
- podmienky zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín s oprávneným pobytom v EÚ a
- opatrenia na boj proti diskriminácii.

Zároveň sa v článku 48 ods. 7 ZEÚ zaviedla **všeobecná premost'ovacia doložka**, čím sa vytvorila možnosť prechodu z jednotného hlasovania na hlasovanie kvalifikovanou väčšinou alebo z mimoriadneho legislatívneho postupu na riadny legislatívny postup v oblastiach, ktoré nie sú predmetom osobitnej premost'ovacej doložky, akými sú napríklad nediskriminácia a sociálne zabezpečenie a sociálna ochrana pracovníkov.

¹ Oblasť sociálneho zabezpečenia a sociálnej ochrany pracovníkov [článok 153 ods. 1 písm. c) ZFEÚ] sa prekrýva s oblasťou modernizácie systémov sociálnej ochrany [článok 153 ods. 1 písm. k) ZFEÚ]. V takých prípadoch sa v písmene k) uvádza pravidlo prednosti, podľa ktorého nepodlieha písmenu c).

Príloha 2: Navrhnuté právne akty v sociálnej oblasti, 2014 – 2019

Táto Komisia vytvorila 27 právnych návrhov na modernizáciu sociálneho trhového hospodárstva EÚ a dosiahnutie „hodnotenia AAA“ v sociálnej oblasti v rámci Európy. Dohoda bola dosiahnutá v prípade 24 z nich a zvyšné tri sú predmetom diskusie.

Č.	Skrátený názov	Uverejnenie
1	Nariadenie (EÚ) 2015/779, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1304/2013, pokiaľ ide o sumu dodatočnej počiatočnej zálohovej platby vyplatennej pre operačné programy podporované z iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí	Ú. v. EÚ L 126 , 21.5.2015, s. 1
2	Odporúčanie Rady týkajúce sa integrácie dlhodobo nezamestnaných do trhu práce	Ú. v. EÚ C 67 , 20.2.2016, s. 1
3	Rozhodnutie Rady (EÚ) 2015/1848 o usmerneniach politík zamestnanosti členských štátov na rok 2015	Ú. v. EÚ L 268 , 15.10.2015, s. 28
4	Rozhodnutie Rady (EÚ) 2016/1838 o usmerneniach politík zamestnanosti členských štátov na rok 2016	Ú. v. EÚ L 280 , 18.10.2016, s. 30
5	Smernica (EÚ) 2017/2398, ktorou sa mení smernica 2004/37/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom alebo mutagénom pri práci	Ú. v. EÚ L 345 , 27.12.2017, s. 87
6	Odporúčanie Rady týkajúce sa európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie, ktorým sa zrušuje odporúčanie Európskeho parlamentu a Rady z 23. apríla 2008 o vytvorení európskeho kvalifikačného rámca pre celoživotné vzdelávanie	Ú. v. EÚ C 189 , 15.6.2017, s. 15
7	Odporúčanie Rady s názvom Cesty zvyšovania úrovne zručností: nové príležitosti pre dospelých	Ú. v. EÚ C 484 , 24.12.2016, s. 1
8	Smernica (EÚ) 2017/159, ktorou sa vykonáva Dohoda o vykonaní Dohovoru Medzinárodnej organizácie práce o práci v odvetví rybolovu z roku 2007 uzavretá 21. mája 2012 medzi Všeobecnou konfederáciou poľnohospodárskych družstiev v Európskej únii (Cogeca), Európskou federáciou pracovníkov v doprave (ETF) a Združením národných organizácií rybárskych podnikov v Európskej únii (Europêche)	Ú. v. EÚ L 25 , 31.1.2017, s. 12
9	Smernica (EÚ) 2018/957, ktorou sa mení smernica 96/71/ES o vysielaní pracovníkov v rámci poskytovania služieb	Ú. v. EÚ L 173 , 9.7.2018, s. 16
10	Nariadenie (EÚ) 2017/2305, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o zmeny zdrojov na hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť a zdrojov na cieľ Investovanie do rastu a zamestnanosti a na cieľ Európska územná spolupráca	Ú. v. EÚ L 335 , 15.12.2017, s. 1
11	Smernica (EÚ) 2018/131, ktorou sa vykonáva Dohoda uzavretá Združením vlastníkov lodí Európskeho spoločenstva (ECSA) a Európskou federáciou pracovníkov v doprave (ETF) na účely zmeny smernice 2009/13/ES v súlade s dodatkami k Dohovoru o pracovných normách v námornej doprave z roku 2006 prijatými v roku 2014 a schválenými Medzinárodnou konferenciou práce 11. júna 2014	Ú. v. EÚ L 22 , 26.1.2018, s. 28
12	Odporúčanie Rady týkajúce sa európskeho rámca pre kvalitnú a účinnú učňovskú prípravu	Ú. v. EÚ C 153 , 2.5.2018, s. 1
13	Rozhodnutie (EÚ) 2018/646 o spoločnom rámci na poskytovanie lepších služieb	Ú. v. EÚ L 112 ,

	v oblasti zručností a kvalifikácií (Europass) a o zrušení rozhodnutia č. 2241/2004/ES	2.5.2018, s. 42
14	Rozhodnutie Rady (EÚ) 2018/1215 o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov	Ú. v. EÚ L 224 , 5.9.2018, s. 4
15	Nariadenie (EÚ) 2019/128, ktorým sa zriaďuje Európske stredisko pre rozvoj odborného vzdelávania (Cedefop) a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (EHS) č. 337/75	Ú. v. EÚ L 30 , 31.1.2019, s. 90
16	Nariadenie (EÚ) 2019/127 o zriadení Európskej nadácie pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (Eurofound) a o zrušení nariadenia Rady (EHS) č. 1365/75	Ú. v. EÚ L 30 , 31.1.2019, s. 74
17	Nariadenie (EÚ) 2019/126, ktorým sa zriaďuje Európska agentúra pre bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci (EU-OSHA) a ktorým sa zrušuje nariadenie Rady (ES) č. 2062/94	Ú. v. EÚ L 30 , 31.1.2019, s. 58
18	Smernica (EÚ) 2019/130, ktorou sa mení smernica 2004/37/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom alebo mutagénom pri práci (balík II)	Ú. v. EÚ L 30 , 31.1.2019, s. 112
19	Návrh smernice o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, pokiaľ ide o požiadavky na prístupnosť výrobkov a služieb	COM(2015) 615
20	Návrh nariadenia, ktorým sa mení nariadenie (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia a nariadenie (ES) č. 987/2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania nariadenia (ES) č. 883/2004	COM(2016) 815
21	Návrh smernice o rovnováhe medzi pracovným a súkromným životom rodičov a opatrovateľov, ktorou sa zrušuje smernica Rady 2010/18/EÚ	COM(2017) 253
22	Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o transparentných a predvídateľných pracovných podmienkach v Európskej únii	COM(2017) 797
23	Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Európsky orgán práce	COM(2018) 131
24	Návrh odporúčania o prístupe k sociálnej ochrane pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby	COM(2018) 132
25	Návrh smernice, ktorou sa mení smernica 2004/37/ES o ochrane pracovníkov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénom alebo mutagénom pri práci (Šarža III)	COM(2018) 171
26	Návrh nariadenia o Európskom fonde na prispôsobenie sa globalizácii (EGF)	COM(2018) 380
27	Návrh nariadenia o Európskom sociálnom fonde plus (ESF+)	COM(2018) 382